

Kees Roodenburg (1932)

Wandelen deed Kees Roodenburg geregeld, met name in de zomervakanties. Hij en zijn vrouw Atie doorkruisten met een rugzak Engeland, Ierland, Schotland of Noorwegen. Maar pas na zijn pensionering in 1993 werd het wandelen echt serieus. Eerst ontdekte hij Italië en daarna Franciscus. In de zomer had hij een huis gehuurd aan het Lago Trasimeno. Tussen de stapel meegenomen boeken zat het boek *Franciscus van Assisi, een profeet voor onze tijd* van N.G. van Doornik. Al lezende raakte hij geboeid door het leven en werk van deze heilige, door wie hij was en wat hij voorstond maar ook omdat hij te voet grote afstanden had afgelegd over het Apennijns schiereiland. *Dat moet ik ook kunnen*, dacht Kees en omdat hij al veel langer de wens had een keer een lange periode achter elkaar te lopen, besloot hij in Italië te gaan lopen, in de voetsporen van Franciscus van Assisi.

Dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Er was geen gids, in geen enkele taal. Wel waren er kerken en kloosters, gebouwd op plaatsen waar Franciscus had overnacht maar waar en hoe had Franciscus werkelijk gelopen? Kees zocht contact met Ids Jorna en Gerard Pieter Freeman van de Franciscaanse Samenwerking in Utrecht en hij ging op Italiaanse les want: *Ik zou zeker met de plaatselijke bevolking moeten overleggen hoe Franciscus hoogstwaarschijnlijk van de ene plek naar de andere is gelopen.*

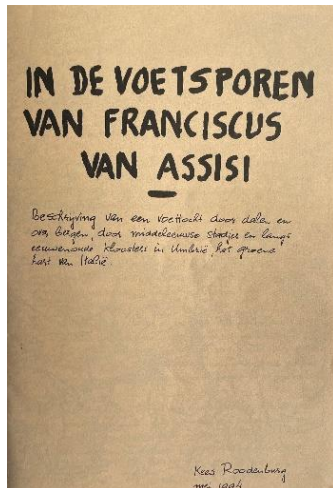
En zo is het ook gegaan. *Wanneer ik een suggestie kreeg van de een over een bepaalde route, riep de ander 'onzin' en ontstond er een discussie waar ik niets van begreep en waar ik ook niets mee opschoot maar wat wel duidelijk maakte dat velen een idee hebben hoe de route zou moeten lopen maar niemand iets zeker weet, doodgewoon omdat het nooit is vastgelegd.*

Daarbij moeten we bedenken dat Franciscus langs landwegen en bospaadjes liep, van het ene stadje naar het andere. Maar deze landwegen zijn inmiddels drukke verkeerswegen en autobanen geworden. Daar wil de moderne wandelaar niet lopen. In de voetsporen van... moet dus niet al te letterlijk worden opgevat. De moderne wandelaar zoekt evenals Franciscus de stilte. Hij loopt over bergpaden en passen, van dorp naar dorp en geniet van de natuur waar Franciscus ook zo van hield.

Eerste franciscaanse voetreis

In 1993 start Kees Roodenburg met zijn plannen, samen met zijn vriend Thom Harkema. Eerst maakt hij slechts sporadisch aantekeningen, vooral voor kennissen die dezelfde route willen lopen. Later gaat hij zich steeds beter documenteren mede omdat er steeds meer

belangstellenden komen. Hij werkt met beschrijvingen en kaart en kompas. Windrichting, stand van de zon, kenmerken in het veld, zijn belangrijke zaken die genoteerd moeten worden. Gps bestond nog niet. *Ik heb een vermogen uitgegeven aan stafkaarten*, zegt hij later. De oriëntatie is soms een groot probleem. Sommige dagen doorkruist de route onontgonnen gebieden waar maar weinig oriëntatiemogelijkheden zijn. Struiken kunnen verdwijnen, bomen worden soms gekapt, allemaal zaken waar rekening mee moet worden gehouden.

Proefeditie

In mei 1994 verschijnt zijn eerste 'boekje' met als titel: *In de voetsporen van Franciscus van Assisi*. En als ondertitel: *Beschrijving van een voettocht door dalen en over bergen, door middeleeuwse stadjes en langs eeuwenoude kloosters in Umbrië, het groene hart van Italië*.

40 pagina's (10 A4tjes dubbelgevouwen, geniet in de rug). Er worden 11 dagetappes beschreven waarvan de eerste een uitstapje is in en om Assisi. De helft van de ruimte wordt ingenomen door gekopieerde kaarten met ingekleurde routes. Aan het eind is een leporello ingeplakt met een overzicht van de te lopen hoogtemeters. De route is een beschrijving van een tocht door het dal van Spoleto, langs de vier belangrijke Franciscaanse kloosters. Van Assisi tot Stroncone en daarna met de trein terug naar Assisi.

Het aantal kopieën is niet bekend. Het zullen er niet meer dan 20 zijn. Later noemt hij deze uitgave een 'proefeditie'.

Hoe ingewikkeld het soms was, vertelt Kees in een interview in Omnes, oktober 2014:

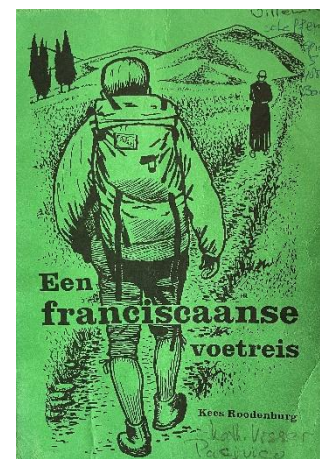
'Het lastigste karwei was het vinden van een geschikte route voor dagetappe 21 van Patrico naar Ferentillo. Na een vergeefse poging in een donker bos vol schapenpaden vond ik de volgende dag na weer veel zoek uiteindelijk een geschikte route met fraaie vergezichten onderlangs de Monte Fionchi in zuidelijke richting. Franciscus en zijn broeders moeten door dit gebied naar Rome zijn gegaan. Natuurlijk heb ik mijn best gedaan om de route zo goed mogelijk te beschrijven. Maar helaas, voor een aantal lopers was die etappe toch te moeilijk. De vriendelijke familie Bartoli van agriturismo Patrico (overigens mijn favoriete overnachtingsplek) adviseerde mij om een lager dal via le Cese te proberen. Dat bleek een schot in de roos te zijn. Het was een duidelijk en goed gemarkeerd pad, ook met mooie uitzichten. In het dorpje le Cese vonden we voor de kerk een picknickpleintje met een drinkwaterkraan.' Pas in 2006, in de eerste geïntegreerde gids, wordt deze lage route voor het eerst beschreven.

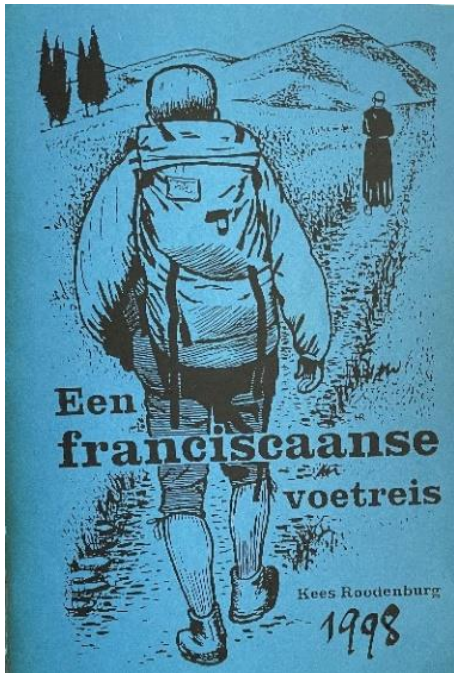
In 1994 en 1995 zijn er een aantal enthousiaste kennissen die de route lopen waaronder Ivy Heffelaar en Ton de Roode, Ricky Rieter en Willemien Scheffelaar. Willemien schreef: *'In 1994 liep ik met een stel Franciscanen uit Haarlem naar Assisi en in 1996 met twee tantes van Renate Dorrestein, mijn eerste pelgrimstochten.'* Een van de tantes, Miek Dorrestein, publiceerde in 1997 bij drukkerij De Kleijn een kinderboek *'De onbekende tochtgenoot'*, gebaseerd op de tocht die ze in 1996 liep.

Door het dal van Spoleto

In 1996 zijn alle opmerkingen verwerkt en verschijnt er in februari een verbeterde uitgave, onder de titel is *'Een franciscaanse voetreis. Beschrijving van een route voor voetgangers door het groene hart van Italië'*.

Het is nog dezelfde route, van Assisi tot Stroncone. Rome is nog geen einddoel. De bundel telt nu 68 pagina's en wordt vermenigvuldigd en verspreid door de Franciscaanse Samenwerking in Utrecht. In een latere uitgave lezen we dat Roodenburg veel *'steun heeft ondervonden van Ids Jorna, Gerard Pieter Freeman en anderen van de Franciscaanse Samenwerking'*. Het is ook de eerste uitgave met de tekening van Henk Rijntjes op de omslag die verder alle jaren tot 1997 de gidsen zou sieren.

Rome als doel

Dan verschijnt in januari 1998 een nieuw exemplaar. Met dezelfde titel maar met een andere ondertitel: *Franciscaanse voetreis, beschrijving van een route voor voetgangers van Assisi naar Rome.*

Rome is nu het einddoel geworden en Kees heeft samen met zijn vriend Thom Harkema de route van Stroncone naar Rome uitgezet. De route die tegenwoordig, variant Tiberina heet. *'De volgende etappes gaan door het golvende landschap van Latium. Bossen maken geleidelijk plaats voor olijf- en wijngaarden. Het is hier (nog) niet toeristisch; rugzakkers zijn bezienswaardig. We maken optimaal gebruik van de schaarse hotelletjes.'*

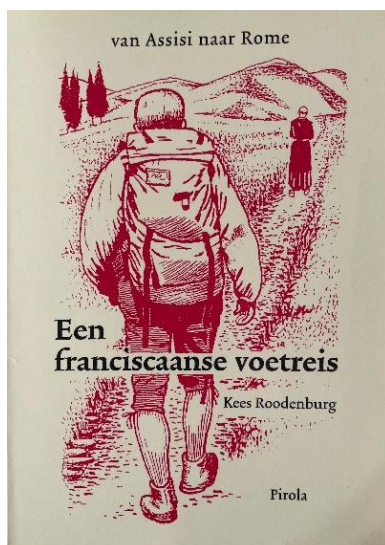
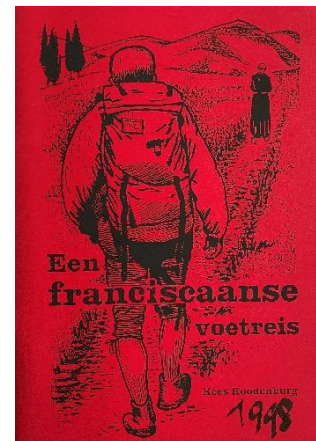
Overnachtingsplekken zijn: Calvi dell'Umbria, La Pineta, Poggio Mirteto, Fara in Sabina, Monte Libretti en Hotel Sylvan. Vanaf Hotel Sylvan is het volgens Kees niet meer verantwoord om naar Rome te lopen: *'De laatste 24 kilometers naar Rome lopen is onverantwoord. Het is verder allemaal asfalt wat de klok slaat en de wegen worden steeds drukker. Voor voetgangers zijn deze wegen tegenwoordig helaas levensgevaarlijk.'*, schrijft Kees in de inleiding. Later zal hij wel degelijk een ongevaarlijke route naar Rome vinden wanneer hem

gewezen wordt op het prachtige natuurpark Marcigliano.

Tweede druk

Kees krijgt veel commentaar van zijn gebruikers. Zijn routebeschrijvingen zijn globaal, soms cryptisch. Wanneer hij schrijft *'We dalen nu af naar het voor ons liggende dal. Op T-kruising beneden in het dal naar links en 200 m verder naar rechts. We stappen even later over een samenloop van twee beekjes'*, zal hij niet vermoeden dat later vele lopers van zijn gids juist op dit punt ontzettend in de mist gaan.

Het commentaar wordt hetzelfde jaar verwerkt en nog 1998, nu in december, verschijnt er al weer een nieuwe editie.

De gedrukte gids uit 2000

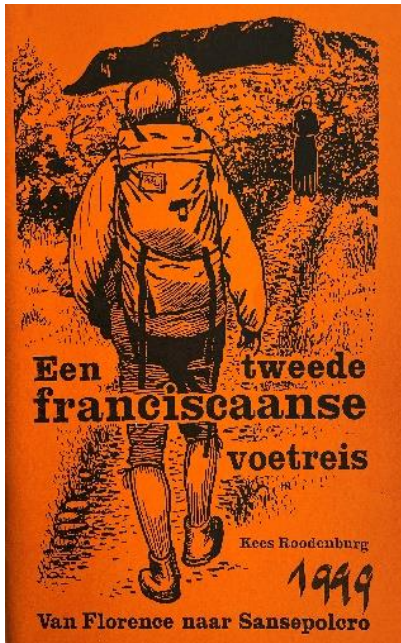
De jaren daarna wordt de route van Assisi naar Rome verder verkend met zonen Hans en Jeroen, met schoonzoon Sylvester en met een aantal kennissen. Ook krijgt Kees veel respons van mensen die met kopieën van zijn aantekeningen een etappe hebben gelopen.

Zo ontstaat er een tekst die een nog groter publiek verdient. Kees vindt met behulp van Ids Jorna van de Franciscaanse Samenwerking een echte uitgever en in 2000 verschijnt bij uitgeverij Pirola te Schoorl de eerste gedrukte gids, oplage onbekend.

'Een franciscaanse voetreis', wandelroute van Assisi naar Rome. 92 pagina's met 44 zelf ingetekende routekaarten, rudimentair. Niet de gekopieerde stafkaarten. Geen foto's. Wel de tekening van Henk Rijntjes op de omslag. En het krijgt een ISBN nummer.

Een tweede franciscaanse voetreis

Aangespoord door personen die de eerste franciscaanse, voetreis van Assisi naar Rome, hebben gelopen, start Kees Roodenburg in 1998 met een tweede franciscaanse voetreis, nu van Florence naar Assisi. Samen met zoon Jeroen, vriend Thom Harkema en schoonzoon Sylvester zet hij de 15 etappes uit.

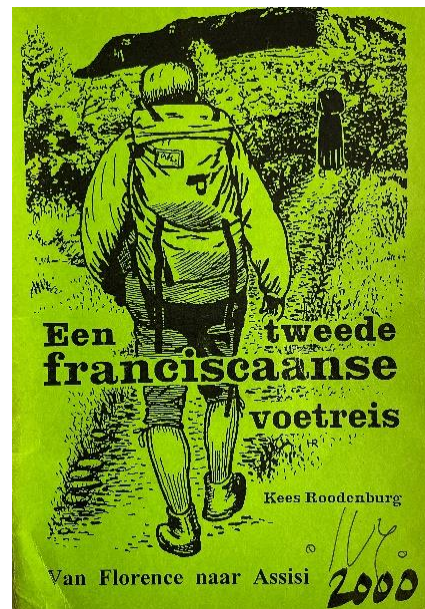
Proefeditie

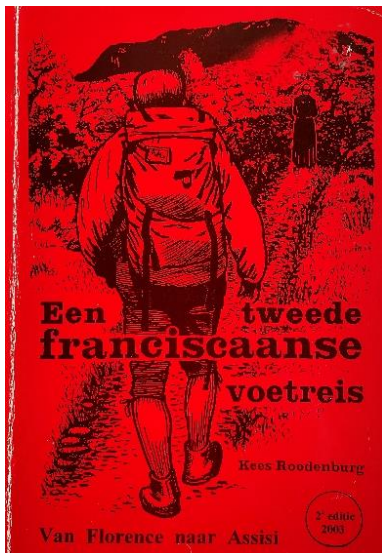
In december 1999 verschijnt een proefeditie. Van Florence naar Sansepolcro 8 etappes, 54 pagina's, oranje kaft. (In het boekje noemt hij dit exemplaar 'eerste editie'. Merkwaardig is dat de volledige uitgave van Florence naar Rome die een jaar later verschijnt, hij ook 'eerste editie' noemt.

Bijzonder is de eerste etappe: 'van Florence naar Passo della Consuma' maar de start is niet in Florence. De start is in San Ellero, halverwege, waar hij bij het station een goed overnachtingsadres heeft gevonden. Renato Zanello helpt hem met het markeren van het eerste deel van de etappe en iedereen die later bij hem logeert en zegt dat hij Kees kent, geeft hij een fles wijn mee voor onderweg. Je kan zelfs je auto daar goed parkeren. Iedereen wordt geacht het eerste deel met de trein te doen. Pas in 2013 zal de eerste etappe van Florence naar Rignano sul Arno met behulp van van Ruud Verkerke aan de route worden toegevoegd.

Eerste druk van Een tweede franciscaanse voetreis

In oktober 2000 verschijnt dan de eerste druk van *Een tweede Franciscaanse voetreis, beschrijving van een route voor voetgangers van Florence naar Assisi*. De route is vanaf Sansepolcro uitgebreid tot Assisi, 15 etappes in 80 pagina's. Druk en verspreiding door de Franciscaanse Beweging en de gespecialiseerde reisboekwinkels. Voor het eerst wordt ook het Zonnelied aan het eind opgenomen. Proeflopers zoals Ivy Heffelaar en Ton Roode kregen pagina's met opdrachten mee zoals: *'Sylvester (mijn schoonzoon) en ik zijn op de eerste driesprong linksaf gegaan maar stuitten toen na een paar honderd meter op een vervelende afdaling die we de lopers willen besparen. Later constateerden we dat even voor het kerkje Pieve delle Rose een witte weg van links komt. Dat moet dus de volgende driesprong van wegen zijn. Aan jullie het verzoek om zo nodig de beschrijving tussen de eerste driesprong en punt 50 aan te passen.'* Ook dit stuk zak nog lang problemen geven.

Tweede geactualiseerde editie van een tweede franciscaanse voetreis, september 2003

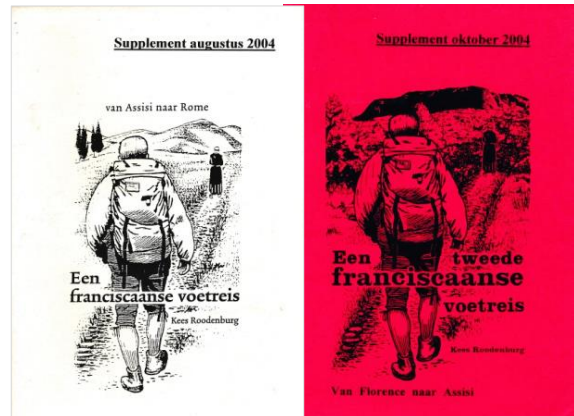
In het Voorwoord worden tal van mensen genoemd die een bijdrage hebben geleverd. Opmerkelijk is de volgende bijdrage: *Van Marcello Migliarini, president van de Club Alpino Italiano in Gubbio ontving ik waardevolle informatie over de route tussen Pietralunga en Assisi.*

Bij de vormgeving is het opmerkelijk dat het boek niet meer in de rug geniet is maar gebrocheerd, gelijk de gedrukte uitgave van de eerste franciscaanse voetreis door Pirola.

In de periode 1998-2005 moet Kees het zeer druk gehad hebben met zijn nieuwe hobby. Hij geeft regelmatig in

eigen beheer supplementen uit met tal van verbeteringen.

Zo geeft hij in 2001 twee supplementen uit, voor de eerste en de tweede Franciscaanse voetreis. In 2002 hetzelfde. En in 2004 verschijnt het 'eerste supplement bij de Tweede franciscaanse voetreis' met daarin meer dan 80 wijzigings- en verbeteringsvoorstellen.

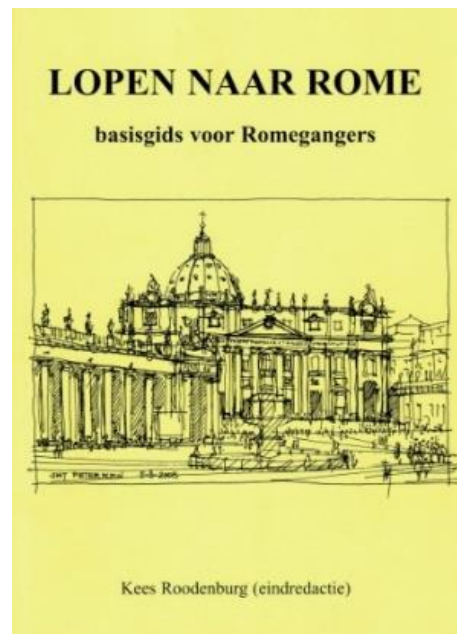

Basisgids lopen naar Rome

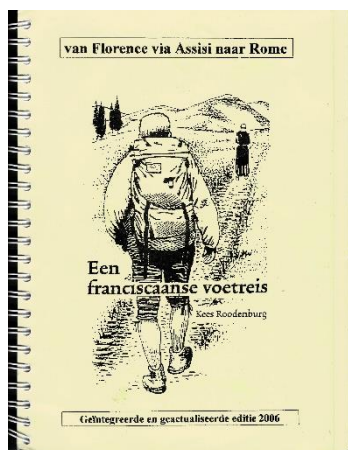
Omstreeks het jaar 2000 is Kees ook druk bezig met de samenstelling van de eerste basisgids voor Romegangers. Over de ontstaansgeschiedenis laten we graag Kees zelf aan het woord:

Midden in de bossen van Doorn, kwamen 15 Romegangers bijeen in het woonhuis van het echtpaar Woutersen dat het jaar daarvoor zelf ook vanuit hun woonplaats met hun twee honden naar Rome had gelopen. Om de beurt vertelden de aanwezigen over hun pelgrimstocht. Wat mij is bijgebleven is de grote interesse die iedereen had voor elkaanders verhalen. Er werden veel vragen gesteld en er werd veel nuttige informatie uitgewisseld. Interessant was ook dat iedereen een andere route naar Rome bleek te hebben gevolgd.

*Wat ook opviel was dat de meeste aanwezigen bij de voorbereiding van hun lange pelgrimsreis tevergeefs hadden gezocht naar basisinformatie. Ik heb toen de stoute schoenen aangetrokken en het idee gelanceerd alle ervaringen te bundelen. Dat sloeg direct aan. Maar wie zou die bundeling op zich nemen? Tja, wat je dan wel vaker meemaakt, is dat degene die iets voorstelt, het ook maar moet uitvoeren. En zo kwam de bal bij mij. Gelukkig mocht ik voldoende bouwstenen ontvangen voor de eerste basisgids voor Romegangers: *Lopen naar Rome*. Ook deze gids heb ik in eigen beheer uitgegeven. Er zijn honderden exemplaren van verkocht.*

Na oprichting van de vereniging Pelgrimswegen naar Rome op 27 oktober 2007 neemt de vereniging deze activiteit van Kees Roodenburg over.

De geïntegreerde versie, 2006

Inmiddels heeft Kees het besluit genomen om beide voetreizen te bundelen en in 2006 verschijnt:

Een van Florence via Geïntegreerde en
In eigen beheer niet meer en een vinden, ringband. bestaat uit zwart-getekende route, hier en daar een

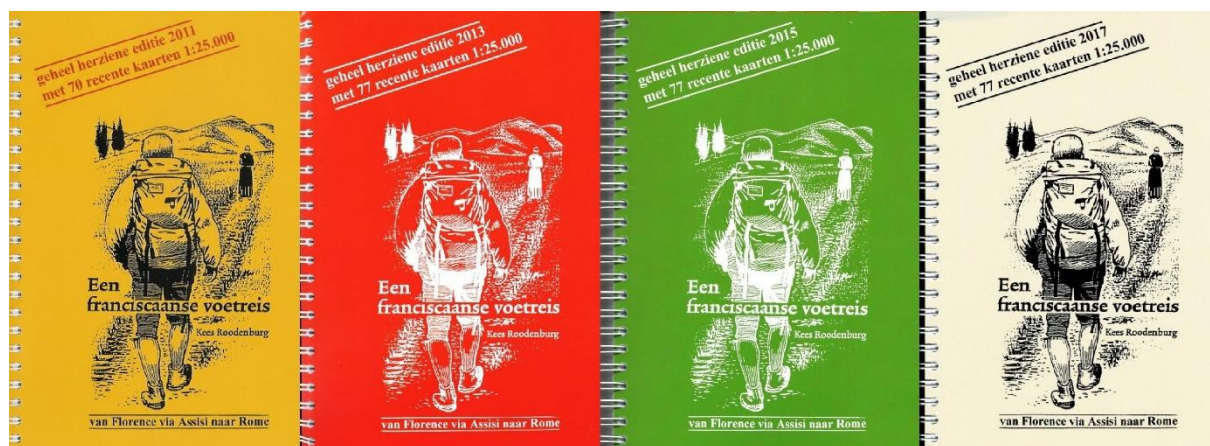

franciscaanse voetreis, Assisi naar Rome.
geactualiseerde editie. uitgegeven. Pirola wilde andere uitgever was niet te 166 bladzijden. Plus De helft van het boekje wit kaarten met een de andere helft is tekst met zwart-wit foto.

Tweede editie, 2008

Kees is niet van de moderne apparatuur en media. Hij is van anderen afhankelijk die updates op een website willen publiceren. Eerst vindt hij reisboekwinkel Pied à Terre in Amsterdam bereid die taak op zich te nemen en zodra de website van de vereniging 'Pelgrimswegen naar Rome' in de lucht is, begin 2008, neemt Pieter Quelle, secretaris en webmaster van de vereniging deze taak op zich.

Kees is ook niet van de gps. Hij is van kaart en kompas. Steeds vaker wordt er om 'gps-tracks' van de route gevraagd waar hij niet aan kan voldoen. Gelukkig dient zich een enthousiaste routeloper aan, Ruud Verkerke, die de hele route op gps heeft gezet en bereid is alle veranderingen bij te houden. Ruud voorziet Kees van gevraagde en ongevroegde adviezen over alles wat met de route te maken heeft en zo wordt Ruud, bijgestaan door zijn enthousiaste vrouw Helga, de meest belangrijke adviseur van Kees.

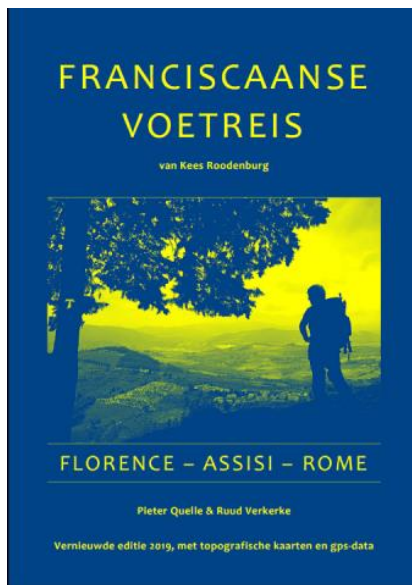
Iedere twee jaar verschijnt er nu een geactualiseerde editie. De oplage is 450 à 500 exemplaren. Hij verkoopt gauw 250 exemplaren per jaar, alles in eigen beheer!

Duitse vertaling

Inmiddels hebben ook Duitsers en Oostenrijkers de Franciscaanse voetreis ontdekt. Een Duitse uitgever, Conrad Stein Verlag, vraagt Kees of ze zijn boek in het Duits uit mogen geven. Kees vindt Johannes Lintermann, een kennis, bereid de tekst in het Duits te vertalen. De Duitse gids verschijnt in een oplage van 2000 ex.

Er zullen drie herdrukken verschijnen.

Medio 2013 verschijnt de eerste druk van **Franziskusweg**, van Florence naar Rome, in de serie Outdoor bij Conrad Stein Verlag. Iedere twee jaar verschijnt daarna een herdruk. Teken dat de markt steeds groter wordt.

Nieuwe auteurs

In 2017 produceert Kees Roodenburg de laatste editie van **Een franciscaanse voetreis** onder eigen naam. In 2018 draagt hij vanwege zijn hoge leeftijd route en gids over aan Pieter Quelle en Ruud Verkerke. Zij continueren sindsdien het werk van Kees aan route en gids en publiceren in 2019 als nieuwe auteurs de gids **Franciscaanse voetreis, van Kees Roodenburg**.

De naam van Kees Roodenburg blijft hierdoor dus verbonden aan de door hem uitgezette route.

Andere gidsen

Ook in Italië ontstaat belangstelling voor een 'Via di Francesco'. In 2004 verschijnt bij Terre di Mezzo **Di qui passo Francesco**, van Angela Maria Seracchioli met de route van La Verna naar Poggio Bustone (inmiddels al aan de achtste druk). Zij weet ook een Oostenrijkse uitgever voor haar gids te vinden. Lange tijd claimt zij in Italië de eerste te zijn die een franciscusroute uitzette. Inmiddels weet zij beter.

De Amerikaan Sandy Brown schrijft **The Way of St Francis**, een Engelse gids in 2015 uitgegeven door Cicerone.

In 2017 publiceert de Italiaanse uitgever Terre di Mezzo **La Via di Francesco, de la Verna e da Roma verso Assisi**, van auteur Gigi Bettin e.a. Gigi werkt bij het toeristenbureau in Arezzo en hij heeft belangrijke invloed in Umbrië bij het vaststellen en markeren van zijn route als de route.

In 2018 verschijnt bij Rother in de serie Outdoor nog een Duitse gids **Franziskusweg, Florenz – Assisi – Rom**, van Susanne en Walter Elsner in de serie Rother Wanderführer.

Al met al een teken dat het pelgrimeren in het algemeen en de Franciscaanse voetreis in het bijzonder, enorm in de lift zit.

Genoemde uitgaven hebben gemeen dat alle auteurs schatplichtig zijn aan Kees Roodenburg. Niet dat alle gidsen dezelfde route volgen. Iedere auteur maakte zo zijn eigen afwegingen en uitgevers willen graag gidsen met routes voor wandelaars en fietsers en dat betekent dus meer asfalt.

Daarnaast vinden er hevige discussies plaats over de vraag waar Franciscus nu werkelijk gelopen heeft. Niemand weet het zeker maar toeristisch belang wordt een factor van betekenis bij deze discussies.

De betekenis van Kees Roodenburg

Kees Roodenburg komt de eer toe, de eerste te zijn. De eerste die een Franciscaanse pelgrimsroute uitzette en daarmee velen een onvergetelijke ervaring heeft bezorgd. Het pionierswerk van Kees werd in Italië aanvankelijk niet herkend. In 2018 voerde een verbond van allerlei gemeenten in Sabina, de streek boven Rome, een project uit ter ontwikkeling van 'slow tourism'. Men vroeg zich af hoe wandelaars en fietsers te stimuleren de landstreek aan te doen. Daarbij ontdekte men dat jaarlijks reeds honderden vooral Nederlandse en Duitse pelgrims door het gebied liepen. Onderzoek wees uit dat deze 'pelgrims' de route liepen van Kees Roodenburg. December 2018 werd in Sabina een conferentie georganiseerd voor auteurs van Italiaanse wandelgidsen, wandelorganisaties en belangrijke politieke kopstukken. Op deze conferentie was Kees Roodenburg, op speciale uitnodiging, als eregast aanwezig. In het stadhuis van Rome werd hij in het openbaar geëerd en bedankt voor zijn pionierswerk.

Eerbetoon van de Regione Lazio aan Kees Roodenburg in het stadhuis van Rome op 2-12-2018

De Franciscaanse voetreis, van Florence via Assisi naar Rome. Uitgezet, ontwikkeld, beschreven en onderhouden door Kees Roodenburg in de periode van 1993 tot en met 2018